

De Damiaanschool: een dyslexie vriendelijke school

Inleiding

We vinden het op de Damiaanschool belangrijk om onze aandacht te schenken aan dyslexie. Dyslexie komt namelijk in elke groep voor. Tot voor kort werden structurele lees- en taalproblemen vaak afgedaan als zijnde een probleem voor het kind. Er werd wel extra hulp geboden in de lesstof, ook d.m.v. IB en RT, maar echt structurele hulp voor een kind dat deze problemen heeft als gevolg van dyslexie is nog niet van de grond gekomen. De reden dat we structurele hulp willen bieden is dat lezen en taal de basis zijn voor ál het leren. We hebben een protocol gemaakt om de betreffende kinderen zo snel mogelijk te kunnen selecteren. Hierbij hebben we het niet gelaten. De kinderen, bij wie dyslexie is vastgesteld, willen we ook daadwerkelijk vooruit helpen door op school de juiste leeshulp te bieden.

1. Dyslexie

1.1 Wat verstaan we onder dyslexie?

De diagnose dyslexie heeft een lange voorgeschiedenis. Steeds weer opnieuw worden, onder andere door nieuwe wetenschappelijke inzichten, nieuwe definities geschreven. We volgen de definitie van dyslexie van de stichting Dyslexie Nederland:

Dyslexie is een stoornis die gekenmerkt wordt door een hardnekkig probleem met het aanleren en het accuraat en/of vlot toepassen van lezen en/of het spellen op woordniveau.

Twee elementen uit deze nieuwe definitie komen ons bekend voor: een probleem met het aanleren van lezen en spellen en de hardnekkigheid van het probleem. Opvallend is dat het niet kunnen automatiseren niet meer in deze definitie genoemd wordt. Dit betekent niet dat de problemen rond automatiseren niet meer in verband gebracht worden met dyslexie; het automatiseringsprobleem heeft alleen een andere plaats in het vaststellen van dyslexie gekregen.

Een nieuw element in deze definitie is de afbakening van lees- en spellingproblemen op woordniveau. Er wordt bij het vaststellen van dyslexie dus voortaan alleen naar de achterstand op woordniveau gekeken. Uiteraard wordt er wel gekeken hoe een kind zinnen leest en schrijft maar dit mag niet meer meetellen in de afweging wel of geen dyslexie.

1.2 Afbakening tussen dyslexie en kinderen met lees- en spellingsproblemen.

Er is een verschil tussen dyslexie en 'gewone' lees- en taal problemen. Onderzoek heeft uitgewezen dat dyslexie een neurologische aandoening is. De hersenen zijn niet goed in staat met name auditieve informatie te interpreteren. Bij milde vormen van dyslexie kunnen de hersenen volledig compenseren door andere hersenfuncties te gebruiken. Gemiddeld gebruikt een dyslecticus 10 keer meer hersencapaciteit bij het verwerken van taal gerelateerde informatie dan een 'normaal persoon'. Op jonge leeftijd kan stimulering/training van de hersenen tot betere compensaties leiden. Dyslexie heeft voornamelijk invloed op de leesvaardigheid, spelling en woordenschat. Verder kan dyslexie ook invloed hebben op gehoor, spraak, schrijven en handschrift.

Dyslexie is vaak familiegebonden. Dyslexie komt vaker voor bij jongens dan bij meisjes en er zijn sterke aanwijzingen, dat het erfelijk is. De kans dat een jongen dyslectisch wordt als zijn vader het ook is, is 50%. Resultaten van grootschalig onderzoek bij tweelingen suggereren dat de gevoeligheid voor spraakklanken correleert met fonologische leesvaardigheden.

Dyslexie is een ontwikkelingsstoornis die personen van alle leeftijden betreft, maar de symptomen verschillen per leeftijd. In studies bij kinderen met een erfelijk risico op dyslexie worden moeilijkheden met de spraakproductie en grammaticale ontwikkeling gemeld bij een leeftijd van 30 maanden. Vervolgens zien we een tragere verwerving van de woordenschat gedurende de jaren voordat ze naar school gaan, uiteindelijk opeenstapelend tot achterstanden in fonologische ontwikkeling en kennis van het alfabet bij jonge schoolkinderen.

Het meest volledige beeld van dyslexie is zichtbaar bij kinderen in de schoolgaande leeftijd. Dyslectici hebben moeite om na te denken over de geluidsstructuur van gesproken woorden. Zulke fonologische problemen maken het moeilijk te leren verbinding te leggen tussen klanken en letters van gedrukte woorden. De meeste dyslectische kinderen hebben moeite met een fonetische benadering bij het leren lezen (ze hebben daarom ook de grootste moeite met de verklanking/lezen van onzinwoorden als 'spreuten – dorbieten – teleefon' – want hier moet je de leescode kunnen kraken en dat kunnen dyslectici slecht, daarom lezen ze visueel compenserend en zeggen dan een woord wat er op lijkt, zoals 'spruiten – doorbijten – telefoon') en bij het spellen zijn ze niet in staat de klankstructuur van woorden weer te geven en laten ze vaak letters weg, draaien letters om, schrijven woorden zoals je ze zegt en hebben moeite met het toepassen van taalregels. Dyslectische kinderen zien weinig fouten in een tekst. Hun fonologische moeilijkheden zijn het gevolg van een zwakke verbinding tussen de taalgebieden aan de voor- en achterkant van de linkerhersenhalft.

Om duidelijkheid te krijgen in het feit of een kind nu dyslectisch is, óf dat het 'gewone' lees- of spellingsproblemen heeft is dit protocol ingevoerd.

2. Signaleren van dyslexie

Alle kinderen die op de een of andere manier opvallen vanuit de kenmerkenlijst worden door dit protocol gevolgd. Deze kinderen volgen het interne behandeltraject zoals in hoofdstuk 3.1 beschreven staat.

2.1 Kenmerkenlijst: zie bijlage 1

2.2 Toetskalender

Zie bijlage 3.

2.3 Verantwoordelijke personen voor het signaleren.

Naar aanleiding van de toetsen is de leerkracht de eerstverantwoordelijke om uit de resultaten de juiste conclusies te trekken. Deze dient de conclusies te bespreken met de IB-er tijdens de IB-gesprekken. Als ouders met de vraag komen of hun kind misschien dyslectisch is, wordt in een overleg met de leerkracht, de intern begeleider en de ouders deze vraag verder verkend. De kenmerkenlijst wordt ingevuld (zie bijlage 1).

Diagnostisering van dyslexie

Wanneer een kind aan de criteria voor dyslexieonderzoek voldoet (zie kader Schoolbegeleidingsdienst Eduniek) dan kunnen de ouders i.s.m. school hun kind aanmelden voor diagnostisering.

Dyslexie bij Eduniek

Criteria voor aanmelding dyslexieonderzoek

De criteria op een rijtje:

1. Goed lees- en spellingonderwijs.
2. Intensieve extra begeleiding voor lezen (en spelling). De intensieve extra begeleiding moet minimaal 3x per week, 20-30 minuten, gedurende minimaal 6 maanden worden gegeven. Deze begeleiding kan door de leerkracht, RT-er, of leesspecialist worden gegeven. Het mag in een klein groepje van max. 3 leerlingen gebeuren. Het moet wel duidelijk extra zijn. Dus naast de dagelijkse instructie voor de groep.
3. Er zijn drie toetsmomenten tijdens deze extra begeleiding. Aan het begin, in het midden en aan het einde. Er moeten landelijk genormeerde toetsen afgenomen worden. Voor de hand liggend zijn de DMT toetsen.

Als uit deze toetsgegevens blijkt dat er tijdens de intensieve extra begeleiding onvoldoende vooruitgang is geboekt, kan de leerling aangemeld worden voor verder onderzoek.

Hoe blijkt onvoldoende vooruitgang uit de toetsgegevens?

1. Herhaalde E-scores op de DMT toetsen of herhaalde standaardscores van 6 of lager op de EMT (Brus).

OF

2. Herhaalde E en D-scores op de DMT toetsen met herhaalde percentielscores van <10 op het PI dictee of herhaalde standaardscores van 7 of lager op de EMT met herhaalde percentielscores van <10 op het PI dictee.

De rol van de school

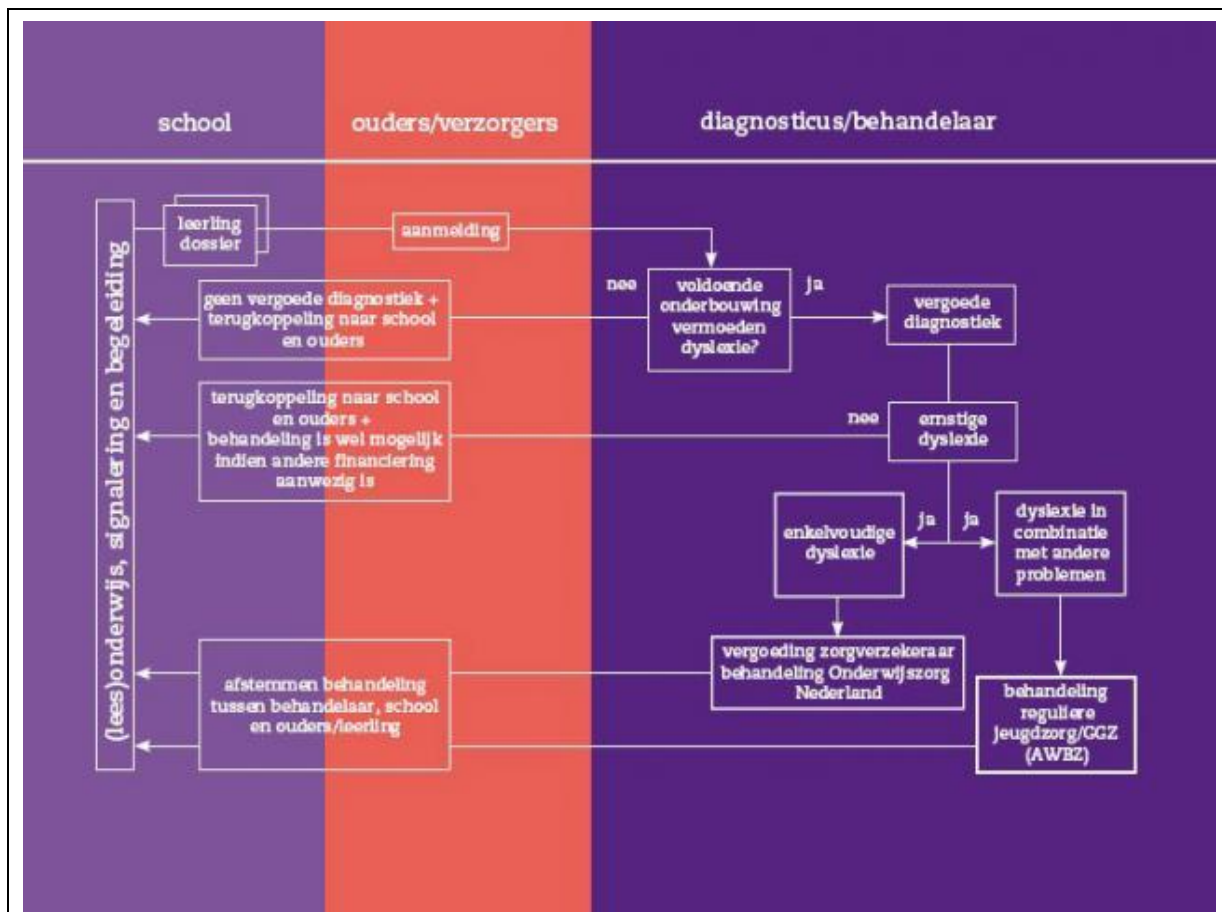
Voordat dyslexie bij kinderen kan worden vastgesteld fungeren basisscholen als 'poortwachter'.

Na het eerste jaar leesonderwijs stelt de school vast of een kind leesproblemen heeft of dat er een vermoeden van dyslexie bestaat. Als blijkt dat een kind alleen leesachterstand heeft, biedt de school het kind in eerste instantie extra leesinstructie aan op school.

Als de leesinstructie te weinig resultaat oplevert en er is voldoende onderbouwing van het vermoeden van ernstige dyslexie, wordt met het Protocol Dyslexie Diagnostiek & Behandeling, door Onderwijszorg Nederland vastgesteld of de behandeling geïndiceerd is.

Onderwijszorg Nederland ondersteunt basisscholen bij hun taak als poortwachter bij dyslexie.

- Scholen volgen het Protocol Leesproblemen en Dyslexie en krijgen de functie van poortwachter.
- Bij onvoldoende resultaten van extra leesinstructie, en voldoende onderbouwing van het vermoeden van ernstige dyslexie, heeft het kind recht op diagnostiek. Na vaststelling van ernstige dyslexie heeft het kind recht op behandeling van dyslexie. Dit valt onder het basispakket van de zorgverzekering.
- Volgens het Protocol Dyslexie Diagnostiek & Behandeling wordt de ernst van de dyslexie vastgesteld. Dyslexie in samenhang met ernstige gedragsproblemen is uitgesloten van de zorgverzekering.
- Lichte gevallen van dyslexie worden door de school zelf begeleid met extra leesinstructie.

Onderzoek en behandeling

Van onderzoek naar behandeling

Voordat een kind recht heeft op behandeling die wordt vergoed door de zorgverzekeraar, moet eerst de diagnose ernstige, enkelvoudige dyslexie worden gesteld. Enkelvoudig betekent dat er geen sprake is van andere leer- of gedragsproblemen. Ouders kunnen hun kind voor een onderzoek bij Eduniek aanmelden. Op de site van Eduniek (www.eduniek.nl) vindt u de formulieren die daarvoor nodig zijn. Wanneer de diagnose ernstige, enkelvoudige dyslexie bij een leerling is gesteld, komt de leerling in aanmerking voor behandeling. De behandelaar neemt contact met de ouders van de leerling op om een afspraak te maken voor een startgesprek.

Nadere bijzonderheden behandeling

- Het kind krijgt 45 minuten per week individuele behandeling.
- De duur is 40 tot 60 behandelingen.
- De behandeling wordt zo school nabij mogelijk gegeven.
- Iedere 12 weken vindt er een evaluatie plaats. Waarna, in overleg met de verantwoordelijke GZ-psycholoog, een nieuw behandelplan wordt opgesteld en besproken met de betrokkenen.

Uitgangspunten bij de behandeling van dyslexie

- Het vergroten van de lees- en spellingvaardigheid van de leerling met een vaste methode die grote nadruk legt op het herkennen van de (klank) structuur van de woorden en het bevorderen van het vloeiend lezen.
- Aandacht voor specifieke problemen van een leerling

- Vergroten van de leesmotivatie en het kind leren omgaan met zijn/haar leesproblemen
- Eduniek hecht zeer aan een goede samenwerking met ouders en indien mogelijk met school (er zijn uitgewerkte lessen spelling voor op school, mogelijkheid ondersteuning groepsleerkracht). Het is belangrijk dat ouders thuis tijd vrij maken om het kind te helpen met zijn extra huiswerk. Ook de basisschool zal het werk aanpassen aan het door het Eduniek gevolgde handelingsplan. Leraren, interne begeleiders en ouders/opvoeders hebben dus een nadrukkelijke plaats in het traject.

3. Behandeling van dyslexie

3.1 Het behandeltraject

Na het vaststellen van de diagnose dyslexie kan gekozen worden voor een intern of extern behandeltraject. De school kiest ervoor om zoveel mogelijk kennis binnen te halen op het gebied van dyslexie. Graag willen we het kind ook daadwerkelijk helpen binnen de school. Alleen het geven van compenserende maatregelen vinden wij niet genoeg. Er wordt met de leerling een behandeltraject opgezet om daadwerkelijk vooruitgang te boeken, zodat een leerling met dyslexie kan omgaan in zijn of haar toekomst. Degene die dit traject in gang zet en volgt is de IB-er. De leerkracht is verantwoordelijk voor de uitvoering van dit traject.

Interne behandeltrajecten

Wij vinden het een morele taak van onze school om ons zo optimaal mogelijk in te zetten voor de begeleiding van een dyslectische leerling. De behandeling in de klas ziet er als volgt uit:

- Minimaal 3 maal per week leest de leerkracht met de kinderen volgens de Ralfi-werkwijze.
- Eenmaal per week mogen de kinderen vrij kiezen uit het leescircuit.
- Kinderen hebben een dyslexie – afsprakenkaart.
- Wij geven de mogelijkheid tot dispensatie voor het huiswerk wanneer het kind een externe leestraining volgt.
- Kinderen mogen gebruik maken van een daisyspeler of Kurzweil. Deze worden aangeschaft door de ouders.
- spelling: verlengde instructie 3 x per week in de groep, 2 x per week op de computer (woordenhaai/ambrasoft) en voor de groepen 6 tot en met 8 de orthodidactische hulp.

De rol van ouders

Van de ouders wordt verwacht dat zij, minimaal 3x per week, samen met hun kind, lezen.

3.2 Het adviesgesprek.

Dit gesprek vindt plaats naar aanleiding van de dyslexieverklaring. Dit gesprek gaat uit van de schooladviesdienst. Hierbij zijn de ouders, evt. het kind zelf. Eduniek neemt telefonisch contact op met de intern begeleider. Hierin wordt naar voren gebracht waarom men tot een dyslexieverklaring is gekomen. Daarbij wordt er advies

gegeven hoe men het beste met de leerling kan omgaan voor wat betreft de compenserende maatregelen en verdere behandeling.

3.3 Dyslexie en de overgang naar het voortgezet onderwijs.

Wanneer de diagnose gesteld is, het kind een dyslexieverklaring en een dyslexiekaart heeft, wordt dit verwerkt in het leerlingvolgsysteem.

Zittenblijven is in principe niet de oplossing bij dyslectische kinderen, tenzij er sprake is van (ernstige) bijkomende problematiek waarbij niet meer van enkelvoudige dyslexie gesproken kan worden maar van complexe problematiek. Dan kan zittenblijven wel een optie zijn in overleg met de ouders.

Bij de gegevens van de kinderen die overgaan naar het V.O. worden de gegevens aangaande dyslexie bijgevoegd. Wat betreft de keuze voor een stream van vervolgonderwijs mag de aanwezigheid van dyslexie niet allesbepalend zijn. De capaciteiten van de leerling vormen het uitgangspunt bij de advisering van een vervolgopleiding. Daarmee willen we voorkomen dat kinderen met dyslexie bij voorbaat een lagere vorm van vervolgonderwijs gaan volgen.

4. Compenserende maatregelen in de groepen

Bij dit protocol is een dyslexie afspraken kaart opgenomen in de bijlagen. Hierop staan allerlei afspraken die individueel met de leerling kunnen worden afgesproken.

Bijlage 1: Kenmerkenlijst dyslexie.

(In te vullen door de leerkracht als voorbereiding op leerlingbespreking met IB-er)

Algemeen

- familiair

De vroege ontwikkeling

- langer blijven hangen in 'krompraten'
- later gaan praten (vanaf 2 à 3 jaar)
- eigen taaltje ontwikkelen
- slecht verstaanbaar spreken, matige articulatie

Groep 1, 2

- geheugen (onthouden van opdrachten, versjes leren)
- moeite hebben met verstaan in de aanwezigheid van achtergrondgeluid
- woorden die op elkaar lijken door elkaar halen
- iemand die snel spreekt moeilijk verstaan
- moeite hebben met verbale opdrachten
- hardnekkige uitspraakfouten
- moeite hebben met het nazeggen van lange en nonsens woorden
- moeite hebben met het snel benoemen van kleurennamen, cijfers, eenvoudige objecten
- moeilijk klanken kunnen onderscheiden
- zeer weinig of geen letters kennen
- zeer weinig tot geen pogingen ondernemen om tot schrijven te komen, te schrijven (bijv. eigen naam)

Groep 3, 4, 5

Kenmerken algemeen

- matig fonemisch bewustzijn (m.n. auditieve analyse)
- weinig belangstelling voor of zin in lezen, schrijven, taal
- problemen met taalstructuur-oefeningen in taalmethode, bijvoorbeeld zinnen maken of veranderen
- bij zwakke taalvorderingen wel goede rekenprestaties: rekenbegrip goed, automatiseren en/of tafels tot 10 leren matig
- zwakke concentratie in de klas, vooral bij het verwerken van talige informatie, bijvoorbeeld uitleg door de leerkracht
- vergeetachtig, 'slordig' in de klas
- komt jonger over
- wisselende leerhoudingen, 'goede dagen – slechte dagen'
- bij spontaan spreken nog grammaticale fouten of zinsbouwproblemen
- kan iets niet goed samenhangend uitleggen; woordvindingsproblemen
- spreekt met weinig intonatie; zwakke articulatie
- zwakke tijdsoriëntatie
- herhaalde E-scores op DMT en/of spelling (noodzakelijk voor diagnostisering)

Kenmerken lezen

- ❑ eerst traag, spellend lezen; in later stadium neiging tot radend lezen
- ❑ haperend lezen en veel herstellen vanuit context
- ❑ moeite met korte taalstructuur-woorden (functiewoordjes) zoals: de, want, maar, wat, het, aan, een
- ❑ soms onnatuurlijk of monotoon lezen
- ❑ na langere tijd steeds meer fouten en moeizaam lezen
- ❑ zwakke articulatie, matige mondmotoriek
- ❑ navertellen van het gelezene is goed
- ❑ bij redelijk technisch leesniveau is het begrijpend lezen voldoende

Kenmerken spellen

- ❑ vooral veel fouten; van allerlei aard
- ❑ problemen met korte/lange klanken (o-oo, a-aa, e-ee)
- ❑ bij klankzuivere woorden klanken (letters) weglaten, met name klinkers
- ❑ problemen met discriminatie u-ui-eu-uu
- ❑ problemen met de stomme e-klank
- ❑ problemen met klankposities (klankvolgorde)
- ❑ samengestelde woorden los opschrijven
- ❑ losse woorden aan elkaar schrijven
- ❑ soms woordverminderingen
- ❑ schrijft woorden ene keer goed, andere keer fout en weer een andere keer op weer een andere manier fout

Groep 6, 7 en 8

Kenmerken algemeen

- ❑ geen zin in lezen en 'boeken'
- ❑ taalstructuur-oefeningen in taalmethode kunnen problemen opleveren
- ❑ matige concentratie, vooral bij de taalvakken
- ❑ wisselende leerhouding (goede dagen, slechte dagen); tegen het einde van het schooljaar duidelijk vermoeid
- ❑ na vakantie moeilijk op gang komen op school
- ❑ langzaam met schriftelijke verwerking van leerstof
- ❑ bij zwakke taalvorderingen rekenen voldoende tot goed; soms mindere prestaties op hoofdrekenen
- ❑ belangstelling voor zaakvakken, zoals geschiedenis en biologie, maar (schriftelijke) verwerking en huiswerk leren moeizaam
- ❑ kan iets niet goed samenhangend uitleggen; woordvindingsproblemen
- ❑ moeite met het leren van topografie.
- ❑ herhaalde E-scores op DMT en/of spelling (noodzakelijk voor diagnostisering)

Kenmerken lezen

- ❑ veel radend lezen en herstellen vanuit context
- ❑ taalstructuur-woordjes (functiewoordjes) worden minder vlot gelezen dan woorden met concrete inhoud

- ❑ bij leestoetsen op woordniveau nog zwakke prestatie
- ❑ soms onnatuurlijk, niet dynamisch/melodisch lezen
- ❑ matige articulatie
- ❑ inhoud van een verhaal wordt wel onthouden
- ❑ begrijpend lezen is voldoende, maar meer tijd nodig

Kenmerken spellen

- ❑ nog steeds moeite met correct schrijven van klankzuivere woorden (luisterwoorden): een klank of een gedeelte van een woord weglaten, kort/lang-problemen, vergissingen met klinkers en dergelijke
- ❑ relatief meer problemen met spellingregels, met name rondom de open en gesloten lettergreep
- ❑ samengestelde woorden los schrijven
- ❑ woordverminderingen
- ❑ het leren van woordpakketten en dergelijke (woorden vanuit de spellingmethode) lukt wel, maar bij spontaan schrijven (bijvoorbeeld een opstel) veel fouten
- ❑ snel, klakkeloos opschrijven; geen reflectie
- ❑ het woordbeeld van moeilijke woorden op groep 7/8-niveau (bijvoorbeeld leenwoorden) komt moeizaam tot stand
- ❑ schrijft woorden ene keer goed, andere keer fout en weer een andere keer op weer een andere manier fout.

Bijlage 2: Dyslexie afspraken kaart

Dyslexie afspraken kaart:

(Goed communiceren met ouders hierover, en steeds overleggen met de leerling zelf waar hij behoefte aan heeft. Deze kaart afdrukken op een geel blaadje)

Van: _____

Groep: _____

Datum: _____

De leerling heeft recht op de hieronder aangekruiste maatregelen:

- Vergrote versie van toetsen
- Thuis voorbereiden van teksten van zaakvakken
- Mondelinge toetsen in plaats van schriftelijk (per toets in overleg)
- Niet meerekenen van spelling bij toetsen die niet over spelling gaan (maar wel aangeven in het werk d.m.v. een groen stipje onder betreffende fout)
- Meer tijd om toetsen te maken (1/3 van de tijd extra)
- Geen onvoorbereide leesbeurt in de klas
- De leerkracht kijkt voor jou het werk na
- Gebruik mogen maken van hulpmiddelen als daisy-speler, Kurzweil
- Gebruik mogen maken van een rekenmachine bij sommen die niet met hoofdrekenen te maken hebben
- Werkstuk op de computer maken
- Bloon (evt. de hoeveelheid woorden aanpassen)
- Toetsen op een geel blad kopiëren
- Voorlezen Cito rekenen
- Gebruik van tafelkaart bij alle toetsen
- Gebruik spellingregelkaart bij alle toetsen
- Spellingtoets op de computer maken

Handtekening leerling:

_____

Handtekening leerkracht:

_____

Bijlage 3: Toetsrooster dyslexie

Overzicht toetsen Lezen en Spelling voor protocol dyslexie

Lezen <i>voor zorgleerlingen alle toetsen bewaren in het dossier</i>			Spelling <i>voor zorgleerlingen alle toetsen bewaren in het dossier</i>	
Groep	Verplicht voor alle leerlingen	Verplicht voor zorgleerlingen	Verplicht voor alle leerlingen	Verplicht voor zorgleerlingen
1/2				
	Signaleringslijst dyslexie Taal voor kleuters	CPS ontluikende geletterdheid		
3				
Okt/nov.	Herfstsignalering	Signaleringslijst dyslexie	Herfstsignalering	Audant Audisynt Woorden nazeggen Welk woord is weg? Combinatieproef Letterkennis Letterdictee
Januari	wintersignalering	DMT/AVI	Cito spelling Wintersignalering	
Maart	Lentesignalering	Brus	Lentesignalering	
April		AVI/DMT		PI-dictee Schrijfmotoriek Schrijven in vrije opdrachten
Juni	AVI/DMT Letterkennis Cito begr. lezen		Cito spelling	Overschrijven Visdist Audant Audist Klankpositie bepalen

4				
Sept.		DMT/AVI		
Nov.		Klepel		PI-dictee
Januari	Cito begrijpend lezen DMT/AVI		Cito spelling	
April		Klepel		PI-dictee
Juni	AVI/DMT Cito begrijpend lezen		Cito spelling	Letterdictee
5				
Sept.		AVI/DMT		
Nov.		Klepel		PI-dictee
Januari	Cito begrijpend lezen AVI/DMT		Cito spelling	
April		Klepel		PI-dictee
Juni	AVI/DMT		Cito spelling	

6				
Sept.		AVI/DMT		
Nov.		Klepel		PI-dictee
Januari	Cito begrijpend lezen AVI/DMT		Cito spelling	
April		Klepel		PI-dictee
Juni	AVI/DMT		Cito spelling	
7				
Sept.		AVI/DMT		
Nov.		Klepel		PI-dictee
Januari	Cito begrijpend lezen AVI/DMT		Cito spelling	
April				PI-dictee
Juni	AVI/DMT		Cito spelling	
8				
Sept.		AVI/DMT		
Nov.	Drempelonderzoek Cito begrijpend lezen	Klepel	Cito spelling	PI-dictee
Januari	DMT	AVI		
Mei		AVI/DMT		